

Právní úprava ochrany vod

Seminář III.

Právní předpisy

- 254/2001 Sb., zákon o vodách a změně některých zákonů (vodní zákon)
- 2000/60/ES , rámcová směrnice o vodách
- a další předpisy EU... (vody ke koupání, znečištění nitráty)
- 305/2000 Sb., o povodích
- 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu
- 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě

Klíčové pojmy § 2

▪ povrchová voda § 2/1

- „...vody přirozeně se vyskytující na zemském povrchu; tento charakter neztrácejí, protékají-li přechodně zakrytými úseky, přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo v nadzemních vedeních.“

▪ podzemní voda § 2/2

- „...přirozeně se vyskytující pod zemským povrchem v pásmu nasycení v přímém styku s horninami; za podzemní vody se považují též vody protékající podzemními drenážními systémy a vody ve studních.“

▪ vodní útvar § 2/3

- „...je vymezené významné soustředění povrchových nebo podzemních vod v určitém prostředí charakterizované společnou formou jejich výskytu nebo společnými vlastnostmi vod a znaky hydrologického režimu. Vodní útvary se člení na útvary povrchových vod a útvary podzemních vod.“

Klíčové pojmy § 2

- vodní útvar § 2/3
 - *„...je vymezené významné soustředění povrchových nebo podzemních vod v určitém prostředí charakterizované společnou formou jejich výskytu nebo společnými vlastnostmi vod a znaky hydrologického režimu. Vodní útvary se člení na útvary povrchových vod a útvary podzemních vod.“*
- útvar povrchové vody
 - *„...je vymezené soustředění povrchové vody v určitém prostředí, například v jezeru, ve vodní nádrži, v korytě vodního toku*

Právní povaha vod § 3

(1) Povrchové a podzemní vody nejsou předmětem vlastnictví a nejsou součástí ani příslušenstvím pozemku, na němž nebo pod nímž se vyskytují; práva k těmto vodám upravuje tento zákon.

(2) Za povrchové a podzemní vody se nepovažují vody, které byly z těchto vod odebrány.

(3) V pochybnostech o tom, zda se jedná nebo nejedná o povrchové nebo podzemní vody, rozhoduje vodoprávní úřad.

- zákon se v zásadě nevztahuje na vody, které jsou vyhrazenými nerosty, přírodními léčivými zdroji, zdroji přírodních minerálních vod

Obecná ochrana vod

- *„Každý, kdo nakládá s povrchovými nebo podzemními vodami, je povinen dbát o jejich ochranu a zabezpečovat jejich hospodárné a účelné užívání podle podmínek tohoto zákona a dále dbát o to, aby nedocházelo k znehodnocování jejich energetického potenciálu a k porušování jiných veřejných zájmů chráněných zvláštními právními předpisy.“*
- *Každý, kdo nakládá s povrchovými nebo podzemními vodami k výrobním účelům, je povinen za účelem splnění povinností podle odstavce 1 provádět ve výrobě účinné úpravy vedoucí k hospodárnému využívání vodních zdrojů a zohledňující nejlepší dostupné technologie.*

Předmět ochrany vod

- množství
 - 1) minimální zůstatkový průtok § 37/1
 - 2) minimální hladina podzemní vody § 37/2
- kvalita

Ochrana kvality vod

- pojem odpadní voda § 38
- pojem závadná látka § 39

Ochrana kvality vod

- zneškodňování odpadních vod § 38/5
 - vypouštění do povrchových nebo podzemních vod
 - akumulace s jejich následným odvozem na čistírnu odpadních vod

Ochrana kvality vod

- zákaz přímého vypouštění odpadních vod do podzemních! § 38/9
- výjimečně za podmínek stanovených zákonem lze povolit přes půdní vrstvy vypouštění, nelze-li vypouštět do vod povrchových nebo do kanalizace
- jedná se o případy jedné nebo několika územně souvisejících staveb pro bydlení, rodinnou rekreaci nebo o jednotlivé stavby poskytující ubytovací služby
- **stanoven maximální denní limit**

Ochrana kvality vod

- povolení k vypouštění odpadních vod s obsahem zvlášť nebezpečné závadné látky nebo prioritní nebezpečné látky do kanalizace § 16
- k vypouštění odpadních vod, u nichž lze mít důvodně za to, že mohou obsahovat jednu nebo více závadných/prioritních nebezpečných látek

Obecné užívání vod § 6

- *„Každý může na vlastní nebezpečí **bez povolení** nebo souhlasu vodoprávního úřadu odebírat **povrchové vody** nebo s nimi jinak nakládat **pro vlastní potřebu, není-li** k tomu třeba zvláštního **technického zařízení**.“*
 - *povolení rovněž není třeba **k zachycování jednoduchými zařízeními**/*
 - *a ke změně přirozeného toku za účelem ochrany před škodlivými účinky*
- *Při obecném nakládání s povrchovými vodami se nesmí ohrožovat jakost nebo zdravotní nezávadnost vod, narušovat přírodní prostředí, zhoršovat odtokové poměry, poškozovat břehy, vodní díla a zařízení, zařízení pro chov ryb a porušovat práva a právem chráněné zájmy jiných. § 6/3*
- ***vodoprávní úřad může omezit obecné nakládání s povrchovými vodami***
 - *rozhodnutím/ opatřením obecné povahy*
 - *vyžaduje-li to veřejný zájem*

Plavba § 7

- „K užívání povrchových vod k plavbě a k odběru vody potřebné k provozu plavidel **není třeba** povolení vodoprávního úřadu.“
- Zákaz plavby plavidel se spalovacími motory na některých vodách! § 7/5

Zvláštní užívání vod § 8 n.

- vázané na povolení/ souhlas

- POVOLENÍ § 8

§ 8/1

a) jde-li o **povrchové vody** a nejde-li při tom o obecné nakládání s nimi

1. k jejich odběru,
2. k jejich vzdouvání, popřípadě akumulaci,
3. k využívání jejich energetického potenciálu,
4. k užívání těchto vod pro chov ryb nebo vodní drůbeže, popřípadě jiných vodních živočichů, za účelem podnikání,
5. k jinému nakládání s nimi,

Zvláštní užívání vod

*jde-li o **podzemní vody***

- 1. k jejich odběru,*
- 2. k jejich akumulaci,*
- 3. k jejich čerpání za účelem snižování jejich hladiny,*
- 4. k umělému obohacování podzemních zdrojů vod povrchovou vodou,*
- 5. k jinému nakládání s nimi,*

*c) k vypouštění **odpadních vod** do vod povrchových nebo podzemních,*

*d) k čerpání **povrchových nebo podzemních vod** a jejich následnému vypouštění do těchto vod za účelem získání tepelné energie,*

e) k čerpání znečištěných podzemních vod za účelem snížení jejich znečištění a k jejich následnému vypouštění do těchto vod, popřípadě do vod povrchových, pokud nejde o činnost prováděnou na základě povolení podle zákona o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě

f) k užívání důlní vody jako náhradního zdroje podle zvláštního zákona

Povolení

- časově omezené § 9/1
- účel, rozsah, povinnosti, případně podmínky
- povolení k vypouštění odpadních vod – max. 10 let

Povolení k některým činnostem

§ 14 (1) Povolení k některým činnostem je třeba

a) k vysazování stromů nebo keřů v záplavových územích v rozsahu ovlivňujícím odtokové poměry,

b) k těžbě písku, štěrku, bahna s výjimkou bahna k léčivým účelům, valounů apod. (dále jen "říční materiál") z pozemků, na nichž leží koryto vodního toku,

c) ke geologickým pracím spojeným se zásahem do pozemku v záplavových územích (§ 66) a v ochranných pásmech vodních zdrojů,

d) k zasypávání odstavených ramen vodních toků,

e) k vrácení vodního toku do původního koryta (§ 45),

f) k ukládání těžebního odpadu do povrchových vod

- výjimky: § 14 odst. 2

Stavební povolení k vodním dílům § 15

- k provedení vodních děl, k jejich změnám a změnám jejich užívání
- vodní dílo lze povolit ve společném územním a stavebním řízení, nestanoví-li zákon jinak § 15/6
- **ohlášení vodních děl § 15a/1**
 - provedení vodních děl určených pro čištění odpadních vod do kapacity 50 ekvivalentních obyvatel, jejichž podstatnou součástí jsou výrobky označované CE
 - udržovací práce, které by mohly negativně ovlivnit životní prostředí nebo stabilitu vodního díla
 - obnova vodních děl zničených živelnou pohromou nebo havárií, ...

Souhlas (B)

(1) Souhlas vodoprávního úřadu je třeba ke stavbám, zařízením nebo činnostem, k nimž není třeba povolení podle tohoto zákona, které však mohou ovlivnit vodní poměry, a to

a) ke stavbám a zařízením na pozemcích, na nichž se nacházejí koryta vodních toků, nebo na pozemcích s takovými pozemky sousedících, pokud tyto stavby a zařízení **ovlivní vodní poměry**,

b) ke zřizování dálkových potrubí a stavbám umožňujícím podzemní skladování látek v zemských dutinách, jakož i ke skladům, skládkám, popřípadě nádržím, pokud provoz uvedených staveb a skládek může významně ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod,

c) ke stavbám, k těžbě nerostů nebo k terénním úpravám v záplavových územích; ustanovení § 67 tím není dotčeno,

d) ke stavbám ve vzdálenosti do 15 m od vzdušné paty ochranné hráze vodního toku,

e) ke stavbám v ochranných pásmech vodních zdrojů,

f) k úložným místům pro nakládání s těžebním odpadem nebo k rozhodnutí o povinnosti shromažďovat a upravovat znečištěnou vodu a průsaky podle jiného právního předpisu,

g) k vrtům pro využívání energetického potenciálu podzemních vod...

h) k ukládání oxidu uhličitého do přírodních horninových struktur podle jiného právního předpisu

l) ke geologickým pracím...

Vyjádření § 18

- *(1) Každý, kdo hodlá umístit, provést, změnit nebo odstranit stavbu nebo zařízení a nebo provádět jiné činnosti, pokud takový záměr může ovlivnit vodní poměry, energetický potenciál, jakost nebo množství povrchových nebo podzemních vod, **má právo, aby po dostatečném doložení záměru obdržel vyjádření vodoprávního úřadu, zda je tento záměr z hlediska zájmů chráněných podle tohoto zákona možný, popřípadě za jakých podmínek.***
- **Vyjádření není správním rozhodnutím, nenahrazuje souhlas ani povolení!**

Zvláštní ochrana vod

A)

- obecná povinnost vlastníků pečovat o pozemky tak, aby nedošlo ke zhoršování vodních poměrů § 27
- *„Vlastníci pozemků jsou povinni, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak, zajistit péči o ně tak, aby nedocházelo ke zhoršování vodních poměrů. Zejména jsou povinni za těchto podmínek zajistit, aby nedocházelo ke zhoršování odtokových poměrů, odnosu půdy erozní činností vody a dbát o zlepšování retenční schopnosti krajiny.“*
- B) zvýšená územní ochrana
- C) zvláštní ochrana vodních útvarů
- D) ochrana vodních toků (správa vodních toků)

B) Zvýšená územní ochrana vod

- 1) chráněné oblasti přirozené akumulace vod § 28/1
- 2) územní chráněná pro akumulaci povrchových vod § 28a
- 3) ochranná pásma vodních zdrojů § 30
- 4) zranitelné oblasti § 33

C) Zvláštní ochrana vodních útvarů

- povrchové vody využívané ke koupání § 34
- podzemní vody § 29
- rybí oblasti (lososové a kaprové vody) § 35
- citlivé oblasti § 32

D) ochrana vodních toků § 43 násl.

- = povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku, a to včetně vod v nich uměle vzdutých
- jejich součástí jsou i vody ve slepých ramenech a v zakrytých úsecích
- koryto:
 - pozemek evidovaný jako vodní plocha => tento pozemek
 - pozemek, který není evidován jako vodní plocha => část pozemku zahrnující dno a břehy koryta až po břehovou čáru určenou hladinou vody, která obvykle stačí protékat tímto korytem, aniž se vylévá do přilehlého území
- dělení: významné toky a drobné toky
- správy významných vodních toků (samostatné PO)/ drobných vodních toků nebo jejich ucelených celků

D) správa vodních toků § 47 násl.

- činnost spočívající v péči o vodní toky a jejich koryta § 47
 - např. sledování stavu koryt, péče o koryta vodních toků, péče o břehové porosty na pozemcích koryt vodních toků nebo pozemcích s nimi souvisejících, ...
- oprávnění správce vodního toku § 48
 - vstupovat a vjíždět na pozemky v nezbytném rozsahu, odstraňovat nebo nově vysazovat stromy a keře (po projednání s vlastníky pozemku), požadovat předložení povolení nebo souhlasu týkající se vodního toku, dávat pokyny pro manipulaci s vodními díly
- povinnosti vlastníků pozemků § 50
 - strpět břehové porosty na svém pozemku
 - strpět obecné nakládání s vodami
 - ohlašovat zjevné závady na korytě vodních toků
 - umožnit vodoprávnímu úřadu, ČIŽP, správci vodního toku výkon jejich oprávnění
 - ...

Ekonomické nástroje ochrany vod

- poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových § 89 násl.
- poplatky za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních § 90 násl.
- poplatek za odebrané množství podzemní vody § 88 násl.
- platba k úhradě správy vodních toků a správy povodí § 101
 - povrchová voda z vodního toku – platba k úhradě správy vodních toků
 - povrchová voda z významného vodního toku a ostatních povrchových vod – k úhradě správy povodí

Koncepční nástroje ochrany vod

- mezinárodní plány povodí (oblast Labe, Vltavy, Odry)
 - národní plány povodí
 - plány dílčích povodí
 - povodňové plány § 71, § 71/2/písm. d)
 - k dosažení cílů se vypracovávají programy opatření
-
- národní plán povodí Labe – 5 plánů dílčích povodí
 - národní plán povodí Vltavy – 3 plány dílčích povodí
 - národní plán povodí Odry – 2 plány dílčích povodí

Havárie § 40

- mimořádné závažné zhoršení nebo mimořádné závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod
- povinnosti toho, kdo způsobí havárii:
 - činit bezprostřední opatření k odstraňování příčin a následků, přitom se řídit havarijním plánem a případně pokyny vodoprávního úřadu a ČIŽP
 - hlásit ji neprodleně Hasičskému záchrannému sboru ČR, případně správě povodí
- opatření k nápravě
 - opatření k nápravě závadného stavu, opatření k zajištění náhradního odběru vod
 - náklady nese ten, jemuž bylo uložena opatření k nápravě
 - pokud hrozí nebezpečí z prodlení, provede opatření vodoprávní úřad/ ČIŽP na náklady původce závadného stavu